1ste. Jaargang. Curacao den 5n. Juli 1884. No 29.

AMIGOE DI CURAÇAO.

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAI, No 129.

De Agentuur
ten huize van de Heeren
JAN ELLIS, Curaçao. — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, Aruba. — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, Bonaire. — Playa.

E Coerant ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di opinimenmt ta fl. 2.— pa tres luna, pagá over de dilanti.
Pa Ar heerschap Curaçao, Bonaire i Aruba de luego fl.
Un number só fl. 0,25.
Un annuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 00,7½.

ENCYCLIEK

VAN

ONZEN ALLERHEILIGSTEN VADER

PAUS LEO XIII.

Aan Onze eerwaardige Broeders, de Patriarchen, Primaten, Aartsbisschoppen en Bisschoppen der gansche Katholieke wereld, welke in gunst en gemeenschap staan met den Apostolischen stoel.

LEO XIII, PAUS.

Eerwaardige Broeders, Heil en Apostolischen zegen!

(*Vervolg en slot.*)

Voorts moet gij door voortdurend onderricht en aanhoudende vermaningen er het christelijke volk toe brengen, de voorschriften van den godsdienst vlijtig te leeren. Tot dat doel raden wij u allerdringendst, in geschriften en passende predikatiën de eerste en heilige grondbeginselen te verklaren, in welke de christelijke wijsbegeerte vervat is. Dit zal tot heilzaam gevolg hebben, dat de menschelijke geest door onderricht genezen en tegen de velerlei vormen der dwaling, zoomede tegen de menigvuldige verleidingen der misdaad versterkt wordt, vooral bij de tegenwoordig heerschende bandelooze vrijheid in het schrijven en onverzadelijke en buitensporige zucht naar kennis. Dat is inderdaad een groote taak. Maar bij dezen arbeid zal u vooral de geestelijkheid ondersteunen en helpend ter zijde staan, als zij onder uw leiding een behoorlijke ascetische en wetenschappelijke vorming genoten heeft. Maar een zoo eervolle en hoogst gewichtige zaak vordert ook den bijstand en de hulp van leeken, die met de liefde voor den godsdienst en het vaderland rechtschapenheid en wetenschappelijke kennis verbinden. Met de aldus vereenigde krachten van den geestelijken en leekenstand moet gij er naar streven, Eerwaardige Broeders, dat de menschen de Kerk nauwkeurig leeren kennen en waardeeren, want hoe meer zij gekend en bemind wordt, des te meer zal men van de geheime genootschappen afkeerig worden en haar vlieden.

Derhalve maken Wij niet zonder grond Ons deze passende gelegenheid ten nutte, en herhalen Wij, wat Wij reeds vroeger verklaarden: de derde orde van den H. Franciscus, wier regeltucht Wij onlangs met voorzichtige toegevendheid verzacht hebben, moet zooveel mogelijk uitgebreid en aanbevolen worden. Want zooals zij door haren stichter is ingesteld, ligt haar gansche streven hierin, dat zij de menschen tot navolging van Jesus Christus, tot liefde jegens de Kerk en tot beoefening van alle christelijke deugden uitnoodigt; en daarom zal zij van grooten invloed wezen, om de besmetting der kwade genootschappen tegen te gaan. Moge deze heilige Vereeniging zich met den dag uitbreiden; want van haar is, bij vele andere vruchten, met name dit heerlijke gevolg te verwachten, dat de vrijheid, de broederschap en de gelijkheid van recht in de gemoederen hare plaats innemen; ongetwijfeld niet in den ongerijmden zin der vrijmetselaars, maar gelijk Jesus Christus ze voor het menschdom verworven en de H. Franciscus ze gevolgd heeft. Wij bedoelen de vrijheid der *kinderen Gods*, door middel waarvan wij noch den Satan, noch de hartstochten, die ergste tirannen, dienen; de broederschap, welke in God, den gemeenschappelijken Schepper en Vader van allen, haren oorsprong heeft; de gelijkheid, welke op den grondslag van rechtvaardigheid en liefde berustende, niet alle onderscheid tusschen de menschen opheft, maar uit de verscheidenheid der levenswijzen, der ambten, der bedieningen die wonderbare overeenstemming en harmonie bewerkt, welke uit haren aard bijdraagt tot het heil en het aanzien van den Staat.

Ten derde zijn er zekere inrichtingen, door onze voorvaderen wijselijk tot stand gebracht die in verloop van tijd zijn opgeheven, maar welke toch als model en voorbeeld voor iets dergelijks in den tegenwoordigen tijd dienen kunnen. Wij bedoelen de genootschappen of vereenigingen van handwerkslieden, ter verzekering van het vermogen en der goede zeden, onder leiding van den godsdienst. Ondervonden onze voorvaderen geruimen tijd het nut dier inrichtingen, in het practisch gebruik, de nieuwere tijd zal dit wellicht nog meer ondervinden, wijl zij bij uitstek geschikt zijn, om de macht van de sekten te vernietigen. Diegenen, welke van het loon van hun handenarbeid een armelijk leven leiden, zijn, daargelaten dat zij juist door hun toestand vóór alle anderen liefde en troost waardig zijn, nog bovendien blootgesteld aan de verlokkingen dergenen, die zich afgeven met kuiperijen en listen. Daarom moeten zij met de grootst mogelijke welwillendheid ondersteund en tot goede genootschappen uitgenoodigd worden, opdat zij niet tot de schandelijke vervallen. Het is dus Onze vurigste wensch, dat die vereenigingen, onder de leiding en bescherming der Bisschoppen, overeenkomstig tijd en plaats tot welzijn van het volk weder overal worden gevormd. En het strekt Ons tot niet geringe vreugde, dat reeds op meerdere plaatsen zulke vereenigingen en ook vereenigingen van patroons zijn gesticht, ten doel hebbende de achtenswaardige mindere standen te steunen, hun kinderen en familiën hulp en bijstand te verleenen, en hun liefde voor deugd, onderricht in den godsdienst en onberispelijke zeden te verzekeren.

Nu Wij van dit onderwerp spreken, willen Wij niet stilzwijgend de Vereeniging voorbijgaan, uitstekend in leven en voorbeeld, welke jegens de lagere standen zich zoo schitterende verdiensten heeft verworven, de Vereeniging van den H. Vincentius. Hare werkzaamheid, haar doel is bekend; met de grootste zorgvuldigheid legt zij er zich op toe, den behoeftigen en ongelukkigen ongevraagd hulp te brengen, en dat met wonderbare vindingrijkheid en bescheidenheid. Hoe minder die Vereeniging gezien wil zijn, des te meer beantwoordt zij aan de christelijke liefde, en des te geschikter is zij om den ellendigen verzachting te verschaffen.

Om te eer Ons doel te bereiken, bevelen Wij, ten vierde, uwer nauwgezette waakzaamheid ten zeerste de jeugd aan, waarop de hoop der menschelijke maatschappij berust. Besteedt het grootste deel van uw zorgen aan haar opvoeding en opleiding, en weest overtuigd, dat, hoe groot ook anderzins uwe inspanning zijn moge, zij zich toch in geen richting meer moet beijveren dan in deze: de jeugd verre verwijderd te houden van de scholen en van de onderwijzers, van welke de heillooze invloed der sekten te duchten is. Ouders, onderwijzers, pastoors moeten bij het christelijk onderricht er zich aan gelegen laten liggen, naar uwe voorschriften, de kinderen en leerlingen te rechter tijd te waarschuwen en te onderrichten aangaande den schandelijken aard van dergelijke genootschappen, opdat zij bijtijds leeren op hun hoede te zijn voor de verleidelijke en menigvuldige kunstgrepen, welke de verspreiders dier genootschappen plegen aan te wenden, om de menschen in hun valstrikken te lokken. Ja dezulken, die de jongelingen voor het ontvangen der H. Sacramenten moeten voorbereiden, zullen goed doen, iedereen het besluit te doen nemen, nimmer buiten weten der ouders en zonder den raad van hun pastoor of zielsbestuurder tot eenig genootschap toe te treden.

Doch Wij weten zeer goed, dat onze gemeenschappelijke arbeid volstrekt niet in staat zou zijn, het gevaarlijke zaad in den akker des Heeren uit te roeien, zoo niet de hemelsche Heer van den Wijngaard ons bij onze ondernemingen goedgunstig helpt. Zijne hulp derhalve, Zijnen bijstand moeten wij afsmeeken met zulke inigheid en zulken aanhoudenden ijver, als het onheil van het gevaar en de grootte van den nood dat vorderen.

De Vrijmetselarij verheft zich stout en juicht over haar welslagen; in hare vermetelheid schijnt zij geen maat te kennen. Haar partijgangers hebben zich vereenigd tot een misdadigen bond, maken in het geheim gemeene zaak voor hun plannen, bieden elkander de helpende hand en wakkeren elkander tot stoutmoedigheid in hun booze aanslagen aan.

Een zoo hevige aanval vordert een dienovereenkomstige verdediging. Alle goeden moeten zich namelijk tot een zeer uitgebreide gemeenschap vereenigen van arbeid en gebed. Wij verzoeken hen derhalve, eendrachtig, man aan man, en onversaagd aan de toenemende macht der sekte het hoofd te bieden. Tegelijkertijd moeten zij vurig bidden, de handen tot God opheffen en van Hem de genade afsmeeken, dat de christelijke godsdienst bloeie en gedije; dat de Kerk de noodzakelijke vrijheid herkrijge; dat de van den rechten weg afgewekenen terugkeeren; dat eindelijk de dwaling plaats ruime voor de waarheid, de misdaad voor de deugd. Wenden wij ons tot onze helpster en voorspreekster de Moeder Gods en Maagd Maria, opdat zij, die van hare Ontvangenis af den Satan overwon, zich ook machtig toone over de goddelooze sekten, waarin blijkbaar die trotsche geesten des duivels met hun teugellooze trouweloosheid en huichelarij weder herleven. Bezweren wij den prins der hemelsche geesten en den bestrijder der helsche vijanden, den H. Michaël; en evenzoo den bruidegom der Allerheiligste Maagd, den H. Jozef, den machtigen hemelschen patroon der Kath. Kerk, de groote heilige Apostelen Petrus en Paulus, de grondvesters en onverwonnen verdedigers van het christelijk geloof. Onder hun bescherming en met volhardende gemeenschap in het gebed, zal, vertrouwen Wij, God te rechter tijd het menschelijk geslacht, 'twelk aan zooveel gevaren is blootgesteld, goedgunstig ter hulp komen.

Als onderpand der hemelsche genade en van Onze welwillendheid, schenken Wij aan U, Eerwaardige Broeders, aan de Geestelijkheid en aan het geheele uwer waakzaamheid toevertrouwde volk in alle liefde in den Heer den apostolischen zegen.

Gegeven te Rome, bij St. Pieter op den 20n April 1884, in het 7e jaar van Ons Pausschap.

LEO XIII. Paus.

Lo Papa bai foi Roma?

E pregunta-ai ta hacir. P'e ansia, e disgustoe koe posibilidad solamente di e salimentoe-ai ta causa, ta doena un prueba basta grandi kí un lugar importante dignidad di Papa ta ocupa té ainda den nos tempoe. No ta pa promer bé foi 1870, koe hendenan ta papia di posibilidad di Papa su destierro.

Foi dia Piemont a apoderele di Roma coe primintimentoe koe l'é respeta Vaticano — meescos koe promer el a priminti di respeta Roma, tem el a apoderele di un gran parti di Estado di Iglesia, — for di e dia-aí Papa mester tabatien miedoe kee, segun palabra di Bonghi, "revolucion lo kier haci dignidad di Papa bira un institucion Italiano". Pius IX a percura umbé di haci nan conoce e tal "ley di garantía" den su berdadera carácter; un ley, manera Minghetti a sigura despues "di un importancia nada mas koe di momentoe i di un naturaleza di tan-tem", berdaderamente nada otro sino un trampa pa haci diplomacia di Europa kere, koe Santoe Stoel la conserba su independencia. ¿E embe-

hador Bortolucci no a reconoce dilanti henter asamblea den Kamer, koe e ley-aí tabata recorda e palabra "Rey di Hudioenan" koe Paganonan tabata saluda Cristoe coené despues koe nan a clabé na cruz?

E tem-ajá caba Pio IX tabatien idea di bai foi Roma. Coe bista riba e biaha-aí hasta nan a huur un *villa* (cas grandi foi stad) na Corsica, cerca Bastia, na November di 1880, i nan a tené na huur tres anja largoe, — si mi no ta robes, té na salimentoe di e nabioe di guera frances *Orenoque*.

Dos anja despues, na 1872, nan a haci un converio coe emperador di Austria, pa nan tene e conclave koe mester a tien, na Tyrol, na Brixen cerca Salzbourg i Miramar cerca Triest, na caso koe lo por a tini algun dificultad.

Na 1872 toer cos tabata klaar pa biaga di Papa na Brixen; dia i ora tabata bepaald. E barcoe, koe mester a hiba Pio XI tabata droemi na anker na Civita-Vecchia; hasta meubelnan pa usoe di Santoe Pader na su biaga tabata klaar. Papa mester a sali di estacion di St. Paolo coe [illegible] companjero di su confianza só, ora un circumstancia onverwacht a stroba su biaga i hacié largé pa otro dia.

¿Toer hende no sabi koe na 1882 un bon Arsobispoe, despues Cardinal, coe bista riba un salimentoe foi Roma, a coempra tera i cas importante na isla di Malta?

For di e tem-ai situacion di Papa a troca? Al contrari, e ta bira pejor dia pa dia.

Sin duda Papa lo no bolbe haja Roma ningun camina. Su baimentoe lo ta un destierra. Maar, maské kiko nan por bisa, maské com nan jora, pasobra Papa tabata obligá di bai pa un tera for di e capital histórico i tradicional di Cristianidad, henter mundoe católico sabi koe, oende koe Papa infalibel ta, aí Iglesia lo ta también: *ubi Petrus, ibi Ecclesia.*

Di berdad, Papa i Roma a keda marar un coe otro asina tantoe tempoe caba i asina duroe, koe ta inexplicabel com un lo por biba sin otro, koe sucesor di Pedro ta bai leeuw foi graf di Apostelnan; koe tantoe recuerdo religioso, tantoe tradicion di historia, tantoe monumentoe precioso, tantoe coestumber asina respetabel—hasta asina diferente interes den toer personanan di gobiernoe di Iglesia — un dia lo ta gelos di repientoe for di e principio koe ta doena nan bida, alomenos lo ta danjar, profaná i manera dristruí. Toer esai ta berde; maar tien un cos koe ta mas necesario pa Iglesia koe recuerdo, tradicion, monumentoe, i toer, como tambe e interes particularnan di mas stimar; es ta, libertad compleet, independencia soberano di Cabez di Iglesia.

Montalembert a papia i despues Mgr. Dupanloup a repeteeré den un discursoe elocuente den Asamblea Nacional, "Paz di concenci, libertad religioso di católiconan tini pa *conditio sine qua non* (condicion koe no bal sin dié) libertad di Papa: pasobra si Papa, Huez supremo, e tribunal koe meste dicidi na ultimoe apelacion, órgano biboe di fé i ley di católiconan, no ta liber mas, anto p'esai, nos també ta stop di ta liber"....

E libertad di Papa-aí, e independencia di Iglesia Católica-aí ta promer cuidao di Leo XIII meescos koe di Pio IX. I ora su situacion [koe Leo XIII, apesar di moderacion coestumar di expresionnan poco tem pasar no a vacila pa jama irrisistibel] lo forza Papa di bai foi Roma, anto ningun hende lo por hera ai den; libertad, independencia di Santoe Stoel lo no ta posibel mas den Roma.

Lo hende por sigura awendía koe Papa ta liber?

Contrario nan di papazgo (dignidad di Papa) a tene boefon hopi bé coe "e jerba moehar di Vaticano." Nan dí, koe ni un ley Italiano "ta taha Papa prisonero di sali foi su profoos."

Ta berdad koe Papa no solamente no por sali foi su paleis, maar ni sikiera é por larga hende miréle di aleeuw na un bentana. Hacimentoe conocir di toer hende, testigoe no sospechoso ta doena prueba di esai.

Ciertoe dia na 1874, Pio IX a jega cerca un bentana habrir; algun goben koe tabata pasa den plaza di San Pedro, a mira bistir blancoe di Papa i nan a grita: *Viva Pio XI!* Algun otro a protesta [grita contra]. Esnan koe a saluda Papa tabata cera den profoos, algun di nan tabata desterrar mees....

Pio IX, koe no por a larga hende mirele, — l'é por a sali afor?....

Na 1877 riba dia di su eleccion, Leo XIII a larga pantra autoridadnan si nan lo por responda pa orde, si Papa nobo, manera tabata coestumber, doena su bendicion *Urbi et Orbi* for di logia di Basilica di Vaticano. Crispi, koe tabata minister e tem-aí é mees koe a papia asina tantoe dreigementoe contra papazgo,— Crispi a pura di ninga su responsabilidad pa toer lo ké por a socede na un casoe asina......

Ademas, hende no ta loebida e schandaal koe a socede den di anoche di 13 di Juli 1881, ora nan ta hiba restoe mortal (su wesoe &a) di Pio foi San Pedro na San Lorenzo pa fó di muraja. Nan a boefon di e mortoe coe gritoe, nan a insultele i tirele coe piedra. I den stad di Roma oenda nan a "*garantiza*" respet pa Papa, dia sigiente *Lega della Democrazia*, sin ningun castigoe por a doena nobo "koe nan a hiba kreng (carrona, carni putrí, principalmente di bestia) di Pio IX na su último lugar di sosiegoe" i declara koe segun su opinion Pio IX tabata un gran zokete. "E tabata representa Iglesia Católica", asina e pampel democrático ta sigi, "koe awor a jega na su locura di mas monstruoso. Nan a fr[illegible]n mortoe; nos ta contentoe di esai, i lo [illegible] grita hari muchoe mas duroe si naron[illegible]a sobrá di e grandísimo zokete for di riba brug di San Angelo den rioe Tiber.

E insultoe-ai ta sacar for di courant *L'Italia*, koe ningun hende lo sospecha di ta enemigoe di Quirinal, e confesion-akí koe tien tantoe nificacion: "Hende ta mira klaar koe Papa ta prisonero den Vaticano di berde mees i k'é no por sali aí fó. Si un Papa mortoe ta sufri tal injuria, kiko lo no socede coe un Papa biboe si é tribi larga hende miréle na publiek?"

Toer dia, coe palabra i coe scirbimentoe i coe figura ta sali insultoe nobo, zundramentoe nobo contra Papa i Santoe Stoel, koe nan a compromete nan solemnemente di respecta.

Algun bez nan ta pidi "pa kita Papazgo" algun bez nan ta jama Pio IX "un Sumo Pontífice sin honor; su sucesor" "un sacador di mentira" i un blasfemador"; nan ta exigi "kitamentoe di garantia i di es-un koe ta garantizá" i coe Crispi, minister bieeuw di ajera, tal bez minister di majan, nan ta sigura "Papazgo ta enemigoe i enemigoe berdadera ta Papa!......

Poco tem pasar Courant *Diritto* a exigi nn "aplicacion rigoroso di e leynan contra Papa i su compañia." Na mees tem *Fanfulla*, koe ta sirbi di órgano di hof di Quirinal, a papia "koe Vaticano no por existi coe Roma", "incompatibilidad di Vaticano coe Roma."

Dia pa dia violencia ta bira mas cruel; situacion di Papa ta bira dia pa dia mas "irrisistible". Ja no ta e *ultra* nan, Garibaldi of Alberto Mario, por egempel koe ta insulta i ganja Papa; sino Crispi, e minister bieeuw, no solamente e courant *Lega*" sino també *Fanfulla* i *Diritto.*

Bonghi mees a reconoce esaí ja ta tres anja pasar den *Nuova Antilogia* di 15 di Aug. 1881. "Nan a cometé insultoe i violencia contra Papa, i hopi bez, di toer manera koe ley ta taha; mi no ta corda koe ningun di nan tabata castigá ni un bez sikiera."

¿ Kiko lo Bonghi bisa awendia anto?

(*E ta sigi*).

NOTICIA.

Seman pasá nos respectabel Gouverneur a convoca un trinta personanan di toer classe di nos Sociedad Curazoleña pa bin delibera dia Huebes di es seman-akí, den Gouvernementshuis, di ki manera *Curaçao* lo celebra dignamente na dia 29 di July e fiesta solem di 250 anja, koe *Bandera Hoelandes* a boela akí den nos Kolonie.

Pero na mees dia Huebes Gouverneur a larga e personan, koe tabata pa bini den cas di Goebiernoe, sabi, koe l'É larga e Vergadering para té otro dia, pa motiboe koe un telegram di *Daily Express* di St. Kith a bin trecé e tristoe noticia di *morto di nos* PRINS DI ORANJE.

No tien motiboe di desconfia e tristoe noticia su berdad; maské Goebiernoe mees no a haja di sabi nada di esai oficialmente.

Dios descanza e Ilustre Defuntoe, koe pa su Tata Real despues di tantoe pierda sensibel a keda unicoe consuelo, i pa henter nos patria un speranza gloriosa. Doena Dios na nos Rey stimá p'É sarga coe dignidad Cristianoe i Real e prueba nobo di Providencia adorabel.

DE JONGSTE ENCYCLIEK
VAN
PAUS LEO XIII
EN DE
CURAÇAOSCHE COURANT.

Slechts zelden schrijft de *Curaçaosche Courant* een hoofdartikel, een zoogenaamden *leader*. Verleden Vrijdag ging zij weer iets van dien aard beproeven, maar deed het op eene wijze die genoegzaam aantoonde dat zij eene kwade gewoonte van vroegere dagen nog niet geheel heeft afgelegd. Iedereen, die reeds geruimen tijd op Curaçao heeft gewoond, weet zeer goed dat de C. C. gedurende tal van jaren de gewoonte heeft gehad om al het voor de Katholieken hatelijke, kwetsende en grievende, dat er in de Buitenlandsche Couranten, die elke Mail aanbracht, gevonden werd, gedurende de eerste dagen der week bij een te garen, het Vrijdag 's avonds in hare Kolommen over te drukken, en het iederen Zaterdag aan hare lezers aan te bieden: met het heilige doel natuurlijk om daardoor onder hare medeburgers eensgezindheid en verbroedering aan te kweeken; misschien eenter ook wel, (want o! de eigenliefde dringt zich zoo gemakkelijk, ook zelfs bij de zuiverste bedoelingen in) om vooral duidelijk te doen uitkomen, hoe liberaal, hoe echt liberaal zij was, zij de *Curaçaosche Courant!* Dat de C. C. zich zóó gedurende tal van jaren ten opzichte harer Katholieke medeburgers gedragen heeft, zij het dan ook met enkele kortere of langere tusschenpoozingen, is een publiek feit en bekend bij elkeen die reeds eenige jaren op ons eiland heeft doorgebracht. Mocht iemand, en vooral de C. C. zelve, zich dat niet meer goed kunnen herinneren, welna dan zijn wij bereid op onze beurt elken Zaterdag eene *bloemlezing* te leveren uit hare vorige jaargangen, waar die spreken over de Katholieken of hunnen godsdienst; en mochten wij te eenigen tijde daartoe overgaan, wij zijn verzekerd, dat alsdan de C. C. of verwonderd of beschaamd over haar zelve zal staan, naar mate zij de fouten van vroegere dagen al of niet zal willen erkennen.

Wij hebben die handelwijze van de C. C. zeer onedel gevonden en doen dit ook nu nog: en wel eerstens, wanneer wij letten op den *tijd* wanneer zij de Katholieken aanviel. 't Was namelijk toen dezen nog geen eigen orgaan in de pers hadden. Zaterdag op Zaterdag werden hun lasterlijke aantijgingen voorgeworpen tegen datgeen wat den Katholiek dierbaarder is dan het leven, tegen hun geloof en godsdienst: en zij hadden geen middel om zich publiek te verdedigen: zij hadden geen orgaan, zoodat de C. C. vrij spel met hen had, waarvan zij een ruim gebruik maakte. Het was dan een lust om de C. C. te zien in die dagen harer victoriën: een edelen Ridder gelijk, die, het stalen pantser om de lendenen gegord, het ondoordringbare schild aan den arm, en het zware slagzwaard in den rechter vuist, overwinnend uitriep: Ik heb hem verslagen, den vijand; dáár ligt hij in het stof, hij kan zelfs niet meer spreken!— Maar, Heer Ridder, gij vergeet te zeggen dat de vijand, dien gij verslagen hebt, geen ander schild had dan de dunne kleêren, die hij om het lijf droeg, en dat zijn hand zelfs geen rietstaf bezat om de slagen van uw zwaard te pareeren. Ons wil het dus toeschijnen, dat de overwinningen van Don Quijote, die tegen molens en schapen streed, nog verre de Uwe overtroffen. In den edelen Ridder door ons beschreven vinden wij dan ook het trouwe beeld van de C. C. die met haar Zaterdagsche copieeringen den Katholieken te lijf ging, in een tijd toen dezen geen eigen courant hadden om zich te verdedigen.

De tweede reden waarom wij de handelwijze der C. C. jegens de Katholieken afkeuren is, omdat die Courant jaarlijks de niet geringe subsidie van ƒ 800.— uit de Koloniale kas ontvangt. Tot die Koloniale kas contribueeren allen: Katholieken en niet-Katholieken, door de belastingpenningen, die zij opbrengen. Nu is er zeker niemand, die gaarne belasting betaalt; men doet het echter, en doet het met tevredenheid, omdat men de noodzakelijkheid inziet, dat de openbare orde staande gehouden worde, en dit niet zou kunnen geschieden indien men geen belasting betaalde, en verders omdat men weet, dat die gelden, die door het algemeen worden opgebracht, ook ten algemeene nutte zullen worden besteed. Dit laatste, 't geen het belasting betalen grootendeels verzoet, geldt echter in het onderhavige geval niet voor de Katholieken. Hen blijft altijd de gedachten kwellen, dat een gedeelte van 's lands penningen wordt uitgekeerd aan eene Courant, die hen beleedigd in hun godsdienst. Wij weten zeer goed en erkennen het hier openlijk, dat *niet daarvoor* die penningen worden uitgekeerd, *maar enkel en alleen* omdat die Courant de openbare stukken, bekendmakingen, enz. van het Gouvernement drukt, en zij daarvoor moet betaald worden. Niemand echter, die onpartijdig oordeelt zal het ontkennen, dat wanneer iemand in zijn geloof publiek beleedigd wordt, die beleediging dubbel pijnlijk is, wanneer zij wordt toegebracht door eene Courant, die eene subsidie uit de openbare penningen, waartoe de beleedigde ook het zijne heeft opgebracht, ontvangt: zij het dan ook dat die ontvangene subsidie enkel en alleen dienen moet voor een zeer billijk doel. Niemand die het menschelijk hart een weinig kent, en onpartijdig wil oordeelen, zal dit ontkennen.

Dit alles hebben wij gemeend in herinnering te moeten brengen na dat de C. C. zich gaat bezig houden met de *Encycliek van PAUS LEO XIII* over de Vrijmetselarij. Die Encycliek d. i. niet slechts de vertaling, maar ook den oorspronkelijken Latijnschen tekst, hadden wij ontvangen, reeds verscheidene dagen vóór dat eenige Redactie alhier haar kon bezitten. Eerst later brachten de Europeesche couranten de verschillende vertalingen der verschillende nationaliteiten. Ofschoon wij dus de Encycliek het eerst van allen bezaten, hebben wij haar toch niet dadelijk in ons blad openbaar gemaakt, overtuigd, gelijk wij waren, dat men in een zaak zoo gewientig als deze, eene meer dan gewone omzichtigheid in acht moest nemen.

Wij bepaalden er ons dus bij, de Encycliek eenvoudig aan te kondigen. Ditzelfde deden ook onze tijdgenooten in de pers alhier, de C. C. alleen uitgezonderd. Deze had weer een oogenblik van zwakheid, gelijk aan die van vroegere jaren, en leverde daardoor een zooveelste bewijs hoe moeielijk het is, voor den mensch, al is hij ook tot een hoogen ouderdom opgeklommen, om zich voor goed los te maken van de verkeerdheden zijner jeugd. De C. C. namelijk lichtte uit de Encycliek, een stuk van *tien regels*; tien regels, dus minder dan een honderdste gedeelte, en riep toen uit: deze tien regels zijn voldoende om over de strekking van het geheel te kunnen oordeelen. Niet weinig waren wij verwonderd toen wij dit lazen, vooral om het weinig vereerende denkbeeld, dat de C. C. zich van hare eigene lezers schijnt gevond te hebben. Die lezers toch moeten in haar oog dan wel zeer kortzichtig zijn om van hen instemming te durven verwachten, wanneer zij zegt, dat het voldoende is een honderdste gedeelte van een openbaar document, zoo ernstig en zoo doordacht als 's Pausen jongste Encycliek (waarin men wel al de scherpte en fijnheid en aandacht van zijn verstand noodig heeft, wil men het bij een eerste lezing dadelijk vatten) behoeft te lezen om over het geheel en zijne strekking een juist oordeel te kunnen vellen. Inderdaad de C. C. neemt hier een loopje met hare lezers.

Lag nu in dat alles niets dan dit, wij hadden er op kunnen zwijgen, maar er is meer. Toen de C. C. tien regels uit de Encycliek lichtte, op de hare lezers daarna over het [illegible]

zouden kunnen oordeelen, werden wij wel gedrongen om de Encycliek in haar geheel in onze kolommen op te nemen. Van stonde af aan hebben wij daarmeê een begin gemaakt. Dit heeft ons geen geringen arbeid gekost, dien wij eerst heden ten einde brengen. Wij zeggen geen geringen: èn om de uitgestrektheid van de Encycliek èn vooral omdat de vertalingen, die de Bladen er van gegeven hadden, al spoedig bleken, hier en daar of duister, of gebrekkig, of onvolledig te zijn. Sommige vertalingen gaven zelfs een enkelen keer juist het tegenovergestelde terug, van 't geen de Latijnsche tekst zegt. Den oorspronkelijken tekst hebben wij dus woord voor woord moeten nazien. Dit was dan ook de reden waarom wij de Encycliek, daar gelaten zelfs hare uitgebreidheid, niet anders dan bij gedeelten hebben kunnen publiceeren. Bij elk gedeelte hebben wij zorg gedragen in eenvoudige woorden bekend te maken, wat aanleiding tot de algeheele publicatie gegeven heeft. Hierdoor heeft de *C. C.* begrepen dat zij eene onhandigheid begaan heeft door tien regels d. i. nog geen honderdste gedeelte uit de Encycliek te lichten ter beoordeeling van het geheel. Die onhandigheid wil zij nu goed maken; maar doet dit op eene wijze, die weer dadelijk doet denken aan hare verkeerdheden van vroeger. Hadde vroeger, toen de *C. C.* nog de gewoonte had van al het hatelijke dat er voor de Katholieken in de buitenlandsche bladen te vinden was, 's Zaterdags in haar blad over te nemen— hadde toen de *Amigoe di Curaçao* of iemand anders, haar het stootende van die handelwijze onder het oog gebracht, zij zou gewis dadelijk met het onschuldigste gezicht ter wereld hebben geantwoord: neen, niet ik zeg dat; niet ik spreek aldus over de H. Maagd, over den Paus, over de Biecht, over de Kath. Kerk; heusch niet! maar die ondeugende Hollandsche bladen doen dat! Zie slechts, bij mij staat dat alles duidelijk onder de rubriek: *Uit Nederl. Couranten* tot.... De veronderstelling van zulk een handelwijze van toen wordt volkomen gerechtvaardigd door de handelwijze der *C. C.* van nu. Toen zij dezer dagen de onhandigheid begaan had, waarover wij straks spraken, heeft zij getracht zich te rechtvaardigen door te zeggen: niet wij hebben die tien regels uit de Encycliek gelicht, abuis! Ziet slechts, minder oplettende lezers, het staat onder het hoofd: *Uit de Nederlandsche Couranten tot 2 Mei jl.*, en daaruit volgt natuurlijk, dat die regels niet door ons uit de Encycliek gelicht zijn. Indien nu de *C. C.* meent, dat met zulke argumenten het publiek overtuigd kan worden, dan vinden wij haar meer dan naïef. Maar hoe? Weet de *C. C.* dan niet, dat de heler even slecht is als de steler, en dat er weinig of geen onderscheid bestaat tusschen de schuldigheid van hem, die een lasterlijke aantijging het eerst uitspreekt, en hem die haar daarna onder duizenden helpt verspreiden?

Wij zouden nu moeten beginnen, met de *C. C.* te antwoorden op hetgeen zij zegt over de jongste Encycliek van onzen Geëerbiedigden PAUS LEO XIII. Onze plaatsruimte, die zoo beperkt is, laat ons dit van daag niet toe; gedurig moeten wij reeds stukken, die ons sedert geruimen tijd zijn toegezonden, laten liggen. Mogen onze vrienden ons dit niet kwalijk nemen. Daarbij komt dat wij, alvorens de *C. C.* met een antwoord te dienen, haar eene opmerking willen maken, die zij zelve misschien niet ongegrond zal vinden. Wij willen haar aan 't verstand brengen, dat het oogenblik om een strijd over godsdienstzaken tegen ons te beginnen al zeer slecht gekozen is. De *C. C.* toch weet even goed als wij, dat de burgerlijke eensgezindheid op Curaçao, en de vredelievende omgang in het maatschappelijke bij sommigen harer inwoners niet meer zóódanige is, als waaraan wij sedert lang gewoon waren geraakt. Ook aan iedereen, die in de laatste weken sommige der ingezonden stukken in enkele der hier verschijnende weekbladen heeft gelezen en wat verders in anderen vorm werd gedrukt, is dit even zeer bekend. Wij voor ons hebben gemeend, dat wij onzen naam, *Amigoe di Curaçao*, getrouw zouden blijven, door onder zulke omstandigheden een geheel neutraal standpunt in te nemen; wat meer is, wij hebben zelfs eene meer dan gewone, eene misschien overdreven omzichtigheid in acht willen nemen. Van daar dat wij opstellen die men ons ter plaatsing aanbood, beleefdelijk weigerden aan te nemen, ofschoon wij het strikt genomen hadden kunnen doen, om reden dat die opstellen volstrekt geen hateijkheden, tegen wien ook inhielden; toch bleven wij weigeren, omdat de inwilliging van het verzoek *misschien* kon beschouwd worden als een *schijn* van onze meerdere ingenomenheid met de eene partij dan met de andere. Wij mogen daarin *overdreven* voorzichtig zijn geweest; maar wij meenden door zoodanige houding het best de *algemeene* belangen te behartigen van Curaçao gedurende de thans bestaande verdeeldheid. Wil nu de *C. C.* te midden dier verdeeldheid in het maatschappelijke, nog een godsdienststrijd beginnen tegen de Katholieken, zij bedenke wel wat zij doet, en overwege vooraf de verantwoordelijkheid, die zij daardoor op zich neemt. Wij althans geven haar de meest stellige verzekering, dat, ofschoon wij veel kunnen verdragen in het burgerlijke; lang kunnen zwijgen wanneer men alleen onzen persoon beleedigt; haast alles kunnen opofferen om het broederlijk samenleven, zoo noodig in eene gemengde maatschappij, te bevorderen; wij echter ook dadelijk ter verdediging gereed staan, wanneer men ons aanvalt in datgeen wat ons dierbaarder is dan onze persoon, dan ons leven: in onzen Godsdienst namelijk. Dan beschouwen wij het strijden als een gebiedenden plicht, wanneer we althans daarvoor de noodige wapenen hebben. Wij hebben thans eene Pers, en wij zijn voornemens haar goed, des noods, zelfs met kracht te hanteeren.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

De stoombooten van de Red „D" lijn zullen van Curaçao naar New-York vertrekken: 7 en 22 Juli — zij worden uit New-York hier verwacht: 10 Juli.

— De *Ontwerp-Verordening regelende het Onderwijs* in deze Kolonie is Dinsdag avond, na in de laatste dagen tot onherkenbaar wordens toe te zijn gewijzigd, met algemeene stemmen, *minus* die van den *ondervoorzitter* AANGENOMEN.

Wij komen later op de belangrijke zittingen van den Kolonialen Raad, op Maandag en Dinsdag j. l., terug. Alleen zij hier nog vermeld, dat krachtens de thans aangenomen Verordening *niet* een *Inspecteur* met het toezicht op het onderwijs in de Kolonie zal belast worden.

— Tegen Donderdag den 3 Juli was verleden week door Z. H. E. G. den Gouverneur dezer Kolonie ten Gouvernements-huize een vergadering beroepen van ruim dertig heeren, ingezetenen dezer stad, teneinde in gemeenschappelijk overleg eene koloniale feestviering te regelen voor 29 Juli a. s., zijnde de dag, waarop 250 jaren geleden hier op Curaçao voor het eerst de Nederlandsche standaard geplant werd.

Op den dag der Vergadering evenwel werd nog bijtijds namens Z. H. E. G. de samenkomst van die heeren tot op onbepaalden tijd verdaagd, en wel om reden, dat op Woensdag, 2 Juli, de paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* van St. Martin alhier was binnengekomen met de treurmare, dat volgens een telegram dd. *New-York, 23 Juni* het overlijden werd bericht van Z. K. H. den PRINS VAN ORANJE. Officiëel bericht dienaangaande is bij ons Bestuur niet ontvangen.

NEDERLAND.

Terwijl bijna overal elders toenemende klachten over slapten van handel en scheepvaart vernomen worden, kan het *Handelsblad* een verblijdend bericht geven over de vaart door het Noord-zeekanaal. In de eerste vier maanden van 1883 voeren 780 schepen, elk metende gemiddeld 1660 M³ uit en in. In het zelfde tijdperk van dit jaar bedroegen die cijfers respectievelijk 900 en 1680. Dus toeneming in aantal schepen zoowel als in tonnenmaat.

De uitmuntenheid van haven en kanaal blijkt trouwens voortdurend. Op 30 April viel het Engelsche stoomschip *Mozart*, met rijst van Bassein, diepgang ruim 71 decimeter, bij laag water binnen. Na gelicht te hebben tot op het ongeveer 67 decimeter, is het schip naar Amsterdam opgevaren.

BATAVIA. — Niet lang geleden werden in *De Locomotief* omtrent den *Merapi* op Midden-Java de volgende bijzonderheden medegedeeld:

Sedert ongeveer een jaar is bespeurd, dat zich in den Krater een kegel verheft. Langzamerhand is deze zoo lang geworden, dat hij ver boven den kraterwand uitsteekt. Die eruptie-kegel bestaat uit losse brokken steen en lava. Nu en dan raakt er zoo'n brok los, dat, in de diepte neerploffende, het doffe onderaardsche gebrom doet ontstaan, waarvan zoo menig hart van vrees begint te kloppen, doch dat, op zich zelven, niet den minsten angst behoeft te wekken.

Wat de toekomst baren zal—wie ter wereld kan het zeggen? Op het oogenblik echter schijnt er weinig of geen gevaar te bestaan.

BRUSSEL. — 20 Juni. — Op het oogenblik zijner in België 108 officieele scholen, die geen enkelen leerling hebben. Desniettemin kosten zij jaarlijks aan het land meer dan fr. 900.000. Voorts zijn er circa 500 scholen met 1 tot 5 leerlingen, en wier onderhoud op fr. 2.500.000 komt te staan. Er ontbreekt nog slechts aan, dat in gemeente waar de scholen geheel of nagenoeg ledig blijven, wegens „de dringende behoefte" aan openbaar onderwijs, een tweede staatsschool wordt geopend. De belastingschuldigen zijn er goed voor, en de sujetten van den Staat moeten immers aan den kost worden geholpen.

LONDEN. 23 Juni. — Groote bezorgdheid heerscht er hier, wegens de handelingen der *dynamitards*; men neemt buitengewone maatregelen, om het Parlements-gebouw te beveiligen.

— In *Nederland* wordt de quaestie van de troonopvolging druk besproken en ziet men niet zonder vrees en argwaan tegenover Bismarck, die men veronderstelt, dat de aanspraken van Duitschland wel zal doen gelden.

BERLIJN. — Iemand, die gelegenheid heeft in verschillende politieke kringen te verkeeren, waar men veel bespreekt wat in de Berlijnsche bladen niet *mag* behandeld worden, verzekerde onlangs in eene particuliere correspondentie, dat men er vrij eenstemmig is in de meening: dat in het geval van den dood des Keizers *Bismarck* zal aftreden, en dat de Kroonprins, die, zooals men weet, de liberale richting huldigt, *Bennigsen* zijn Rijkskanselier zou maken. Men weet niet of Bennigsen reeds toezeggingen in dien geest ontvangen heeft; wel echter durft men de verzekering geven, dat hij op zulke gebeurtenissen hoopt. Daarbij komt, dat men begint in te zien, dat de aftreding als Parlementslid van den vroegeren leider der liberalen bij lange na niet zoo onberaden was, als is zij ook nog zoo plotseling in haar werk gegaan. Bennigsen begaf en houdt zich nog voordurend op den achtergrond, daar hij en het liberalisme in de tegenwoordige omstandigheden niets van den conservatieven Bismarck te hopen hebben; alleen de toekomst, hoopt hij, zal hem rozen baren.

— De *Kerkelijke Luthersche Ct.*, een Duitsch blad, bevat vóór eenigen tijd een artikel over het Pausdom, dat druk besproken werd. In dat artikel beweerde genoemde courant, dat er onder de orthodoxe Protestanten een steeds klimmende sympathie bestaat voor Rome, en geeft daarvoor de volgende redenen op: 1° De onwrikbare standvastigheid des Pausdoms, te midden van de ingrijpende veranderingen in de maatschappij. 2° Zijn kracht en ontembare energie, waarmede het de vestiging van den Italiaanschen Staat op het kerkelijk gebied tegengaat. 3° De gestrengheid, waarmede het ondanks zijn geest van liefde, in den boezem der Kerk geen afwijking duldt op 't gebied der Katholieke leer. 4° Het gezag, dat het in de wereld heeft; zelfs Protestantsche en schismatieke gouvernementen schijnen den steun van Leo XIII in te roepen. 5o De leerstellingen der Kerk. 6o De krachtige liefdadigheid des Pausdoms en zijn sociale werking tegenover het scepticisme.

EGYPTE. — „Alles rustig!" Ten noorden van *Berber* en in gansch *Dongola* was „alles rustig." Jawel; maar de pers in Engeland moge daar al evenzeer als in andere landen de publieke opinie scheppen of beheerschen, over de feiten zelf strekt zich haar heerschappij nog niet uit. Vooral de laatste telegrammen gaven ons de duidelijkste berichten aangaande die „rust" in Egypte. Vóór eenige weken, omstreeks half Mei, wisten wij reeds, dat de opstandelingen van den Mahdi bereids *Meraweh*, het zuidelijkste punt der toen nog werkende telegraphische gemeenschap, bezet hadden, en onder aanvoering van den Sjeik Hoeda al dreigender rechtstreeks hun marsch naar *Dongola* vervolgde. Thans is de stad *Berber* reeds uitgemoord. *Moedir-Pacha*, de gouverneur van *Dongola* wachtte te vergeefs dag in, dag uit op de hulp der zoogenaamde Engelsche redders en verdedigers van Egypte. Maar de Egyptische garnizoens van Soedan schijnen zich zelven maar te moeten redden zoo goed en zoo kwaad als het gaat; terwijl Engeland zelfs ternauwernood op *Gordons* redding bedacht is. Eindelijk toch begon de Britsche regeering, onder den drang der publieke opinie, aan Gordons ontzet eenigszins te denken...... eene expeditie zou uitrukken in October! De jongste gebeurtenissen echter hebben Engeland genoopt, reeds in deze maand de expeditie uit te zenden; maar nu staat het te bezien, of de uitkomst ten slotte niet leiden zal tot een ander telegraphisch bericht: te laat. In het tegenwoordige heete Seizoen toch zal voor de Britten zulk eene expeditie in het verzengende Soedan moorddadig zijn; maar tegenover het uiterste gevaar, waarin zich Gordon bevindt, is een nieuw uitstel van drie maanden meer dan pijnlijk.

— Tot op 21 Mei was *Khartoem* nog veilig en van levensmiddelen wel voorzien.

TONGKING.

Nu het tusschen Frankerijk en China zoo onverhoopt en plotseling tot een vergelijk is gekomen en de Republiek er ondanks hare ontzettende verliezen in geld en menschenlevens toch nog met eere is afgekomen, zou men zich allicht de Fransche soldaten in China voorstellen als in de diepe rust op hunne lauweren verzonken.

Integendeel. Het mogen al niet meer de Zwartvlaggen of Chineezen zijn, die zij te bestrijden hebben, toch zullen zij nog langen tijd in het overwonnen gedeelte van Tongking met een zeer lastige soort van vijanden te doen hebben. Immers van alle kanten komen daar tegenwoordig geheele benden van land- en zeeroovers als uit den grond te voorschijn; en het ergste van de zaak is, dat de Fransche troepen vooreerst niet bij machte zullen wezen, tegen die beruchte en volleerde bandieten beslissend op te treden; want een militaire wandeling in de streken daarginds heeft nog al hare moeielijkheden in.— Een voorbeeld van ongehoorde stoutmoedigheid en barbaarschheid gaven in het begin der vorige maand eenigen van die roovers, toen zij het gemunt hadden op de stoombarkas *Marcel Courtin*. Dit vaartuig lag te Haïphong rijk geladen met koopmansgoederen en met ettelijke kisten piasters, zoo ongeveer ter waarde van fr. 30.000. De heer *Gravelle* als eenige Europeaan aan boord, zou die kostbare lading naar Hanoï overbrengen, en stond juist op het punt vertrek, toen er zich een 12-tal Chineezen kwamen aanmelden om als passagiers de reis mede te doen. De gezagvoerder, geen kwaad vermoedende, nam hen bereidvaardig op en stoomde weldra naar de plaats zijner bestemming. Nie

lang duurde het echter, of de sein-post op den berg *Olifant* zond het bericht naar Haïphon, dat omtrent halverwege Haïdzwong aan boord van de *Marcel Courtin* de passagiers oproer gemaakt, Gravelle vermoord en het schip in brand gestoken hadden. Deze tijding verwekte groote ontsteltenis in genoemde stad, en zij nam de niet weinig toe, toen kort daarop de Annamieten, die het onheil ontkomen waren, alle bijzonderheden van den verschrikkelijken aanslag kwamen mededeelen.

's Middags om één uur, zoo luidde hun verhaal, was de heer Gravelle nauwelijks uit de machine-kamer op het dek gekomen, of op eens werd hem van achteren een geweldige sabelhouw op den schouder toegebracht. Zonder zijne tegenwoordigheid van geest te verliezen, riep hij onmiddelijk zijnen *boy*, die den verraderlijken aanval gezien had en reeds met zijns meesters revolver kwam toesnellen. Maar op het oogenblik dat Gravelle het wapen overnam, ontving hij met een ijzeren stang een slag, die hem den rechterarm verbrijzelde: en het uitbrulleude van de pijn, stortte de ongelukkige Franschman machteloos op het dek neêr, waar nu de Chineezen zijn eigen revolver op hem losbrandden, maar zonder hem, uit verfijnde wreedheid, doodelijk te willen treffen.

Aanstonds gingen de bandieten aan het plunderen. De kisten met piasters werden uitgeschud; de koopwaren verscheurd, vernield en in het water geworpen, en daarna het schip aan de vlammen prijs gegeven.

Men kan begrijpen, met welk een ontzetting de Annamieten, die in hunne *jonken* door de barkas op sleeptouw waren genomen, dat tooneel aan boord van de *Marcel Courtin* aanstaanden, en hoe spoedig zij de kabels doorsneden, om zich met den stroom af te laten drijven.— De roovers verlieten nu ook spoedig het brandende vaartuig, en aan land gekomen voerden zij den deerlijk verminkten Gravelle als in zegepraal onderscheidene dorpen of gehuchten door, om eindelijk den nacht onder de luidruchtigste brasserijen door te brengen. Daags daarop, in den vroegen morgen, begonnen zij hun rampzalig slachtoffer, dat zij niet opgehouden hadden de gruwelijkste vernederingen, hoon en mishandeling aan te doen, op nieuw en nog vreeselijker te martelen. Gravelle werd op een soort van folterbank gespannen: lid voor lid hem van het lichaam gerukt, en ten slotte het hoofd van den nog levenden romp gescheiden, dat zij op de punt van een langen bamboes ronddroegen en op hunne vlucht voor de aanrukkende Franschen met zich namen. Want hunne gruweldaad bleef niet ongestraft. Commandant *Dugenne* trok met 2 Compagnies naar het gebergte *Olifant* om de roovers een geduchte kastijding toe te dienen.

Reeds den 12 Mei kon Generaal *Millot* aan den Minister van Marine de volgende dépêche uit Hanoï opzenden:

„ Twee Compagnies van het Afrikaansche bataillon hebben een sterke rooverbende achterhaald en zoo goed als vernietigd.

Commandant *Dugenne* ontving 3 wonden. De troepen hielden zich kranig. Wij hebben één doode en 6 gekwetsten.— Waar onze troepen zich vertoonen, herleeft overal het vertrouwen."

Verscheidenheden.

EEN BERG VAN ZOUT.

Een der grootste merkwaardigheden uit den in mineralen zoo rijken Staat Nevada in het westen der Vereenigde Staten van Noord Amerika is een berg van steenzout, liggende op 20 mijlen afstands van Meadow en 18 mijlen van de plaats, waar de rivier Colorado bevaarbaar wordt. Eerst kort geleden is hij ontdekt. Dit wonderbaar zoutgevaarte verheft zich steil tot een hoogte van 400 voet en bestaat uit zuiver zout, zonder in het minst met aarde of steen vermengd te zijn. Geheel doorschijnend zijnde, heeft hij het voorkomen van een glas of kristalmassa. Door de zon beschenen, prijkt hij in een betooverenden luister; de glans, door de straalbreking veroorzaakt, is onbeschrijfelijk.

DE BODE VAN EEN AARDBEVING.

De Japanneezen kennen, naar het schijnt, reeds sedert vele eeuwen een zeer eenvoudig middel om het ontstaan van een aardbeving vooruit te bepalen. Zij hebben namelijk ontdekt, dat de magneet, eenige minuten voor de aardbeving zich doet gevoelen, zijn aantrekkingskracht verliest. Daarom vindt men in het huis van iederen Japannees een ijzeren stang uit een muur vooruitsteken, waaraan een magneet door eigen kracht hangt; onder de magneet bevindt zich een metalen schijf. Zoodra de magneet zijne gewone eigenschap verliest, valt hij op deze schijf, en het geluid, daardoor veroorzaakt, waarschuwt allen, die zich in het huis bevinden, tegen de naderende aardbeving. Zelden hoort men dan ook dat in Japan menschen ten gevolgen eener aardbeving het leven verliezen.

HOELANG DE DIEREN LEVEN.

De duur van het leven der Dieren is, zooals men weet, zeer verschillend. Kameelen leven tot bij de 30 jaren. Paarden somwijlen tot 30, Schapen tot 8 à 9 jaren, Honden bereiken den ouderdom van 14 à 15 jaren. De Olifant kan zelfs 300 jaar oud worden en men heeft van dit dier een volwassen exemplaar gevangen, die het in zijn gevangenis tot 130 jaren bracht. Walvisschen bereiken den hoogen leeftijd van 400 jaar. Uit de geschiedenis is bekend een schilpad, die in 1633 gevangen werd en nog tot 1733 voortleefde. De Arend en de Zwaan kunnen 100 jaar oud worden. Ook Visschen kunnen een hoogen ouderdom bereiken. De Karper leeft zelfs 200 jaren. De natuuronderzoeker Geszner verhaalt van een Snoek, die in 1497 gevangen werd en daarna van een ring voorzien, waarop het jaartal van de vangst stond, weder vrij gelaten werd. Na 267 jaren kwam het dier weder in een net terecht.

Daarentegen sterven ontelbare insecten na eenige uren geleefd te hebben, vele zelfs een paar minuten na de geboorte.

MENSCHELIJKE GRILLEN.

Hendrik III kon nooit alleen zijn in een kamer, waar zich een kat bevond. De hertog d'Epernon viel in onmacht als hij een jongen haas zag. De maarschalk d'Albret werd ongesteld als hij aan een maaltijd was gezeten waar een speenvarken of een kalfskop werd voorgediend. Ladislas, koning van Polen, ontstelde en nam de vlucht op het gezicht van een appel. Erasmus kreeg de koorts, als hij een visch zag. Scaliger begon over gansch zijn lichaam te beven, bij het zien van een kers. Ticho-Brahe voelde zijne beenen trillen, als hij een haas of een vos ontmoette. De kanselier Bacon viel in onmacht zoo dikwijls er maansverduistering was. Bayle kreeg stuiptrekkingen als hij het gedruisch hoorde van water, dat uit een kraan liep. Lamothele-Vayer kon de klank van geen enkel instrument verdragen maar smaakte een innig genoegen in het hooren rommelen van den donder. Een vermaard advocaat van onzen tijd verkiest het geluid der trom boven de heerlijkste muziekale accoorden. Saint-Foix verhaalt, dat een Engelschman de hoogste smarten leed als hij het 53e. hoofdstuk las van den profeet Isaïas. Een Spanjaard viel in zwijm, zoo dikwijls hij het latijnsche woord *lana* (wol) hoorde uitspreken, ofschoon het kleed dat hij droeg van wol was. De opperkanselier Cambacérès kon geen spin zien. Napoleon I eidelijk die zijn leven in gevaar stelde in tal van veldslagen, toonde zich allergevoeligst voor de geringste pijn; een schram of het prikken eener speld maakte hem hoogst opgewonden en hij gevoelde een onoverwinnelijken walg tegen alle geneesmiddelen.

EEN MUZIEKALE VETWEIDER.

Het beroemde zangerpaar *Vogl* van Munchen verdient jaarlijks ongeveer 44.000 Mark. *Vogl* heeft bovendien 5 maanden verlof en krijgt dan voor elke gastrol 1000 Mark. De talentvolle *Wagner*zanger heeft een bijzondere voorliefde voor het landleven en houdt 30 prachtige ossen; zijn boter werd op een landbouwtentoonstelling bekroond. Een Beiersche grappenmaker dichtte op hem het volgende versje:

„ Heute singt er Tristan;
Morgen führt er Mist aus!"

"Impr. de la Libreria" de A. Bethencourt é [illegible]